

מראי מקומות - יבמות

נז.

א. שכבר אכלה

ויש לעי' בסברא זו, מה לי אם כבר אכלה או לא. וע' קובץ הערות (מ"ז, ד') שכ' דודאי הא דאכלה מעיקרא אינה מצד עצמה סברא להאכילה, דמה לי דאכלה בעבר, וא"כ, למשל לגבי בהמתו של כהן, אם אין דינו להאכיל הבהמה עכשיו, אז ודאי מה שאכלה הבהמה מקודם אינה סברא להאכיל הבהמה עכשיו. וביאר דשאני אשת כהן דיש לה היתר לאכול מצד עצמה. דהיינו, דמה שהיא יכולה לאכול תרומה, אי"ז רק משום שהיא קנין כספו של הכהן, אלא דכיון שהיא אשת כהן, אוכלת מצד דין זה של "אשת כהן". ולכן, ס"ל לרבא דהואיל וכבר אכלה, דהיינו דכבר חל בה הדין לאכול מצד "אשת כהן", א"כ כל זמן דלא פקע קנין הכהן, ועדיין אשת כהן היא, א"כ יכולה היא לאכול מצד עצמה, ואינה צריכה להיות מותרת לבעלה בפועל כדי שתהא יכולה לאכול בכל שעה ושעה.

ב. פצוע דכא כהן שנשא בת גרים

מהו שיאכילנה בתרומה

הק' רעק"א, "וקשה לפי שיטת הגמ', אמאי לא מיבעיא לי אי מותר לנושאה", ולמה שאל בענין אכילת תרומה דוקא, והניח בקושיא.

ג. פצוע דכא וכו' מהו שיאכילנה בתרומה

ומבואר מפרש"י כאן ב' מהלכים בשאלת הגמ' למסקנא. א', דהשאלה היא בבת גרים שאמה מישאל, האם ע"י הא דאמה ישראל נתוסף לה קדושה, וא"כ הוי כקהל ואסורה לפצוע דכא, או דרק כשרות נתוסף לה, דמותרת לכהן, אבל מ"מ אינה נחשבה קהל, ומותרת לפצוע דכא. ב', דהשאלה היא בבת גר וגירות, האם כשרות נתוסף במי שאמה ישראל, דהיינו דאיקרי קהל, אבל בת גירות לא נקראת קהל, או דלמא קדושה נתוסף במי שאמה ישראלית להתירה לכהן, אבל גם מי שאמה גיורת נקראת קהל, ואסורה לפצוע דכא. וע' בחי' ר' חיים הלוי על הרמב"ם (איסורי ביאה טו, ט) שהביא מה שהק' הר"ן בקידושין על מש"כ הרמב"ם (שם), דגר שנשא בת ישראל הולד אסור בממזרת, והק' הר"ן מנין לו דין זה, וכ' ר' חיים דהרמב"ם ביאר כלשון ב' ברש"י, דאף דלמסקנא קיי"ל דכשרות נתוסף בה, זהו רק לומר דהבת גיורת לא מקרי קהל, אבל הבת ישראלית, אף דאביה גר, ודאי אקרי קהל, ולכן אסורה לממזר ופצוע דכא [אבל הר"ן ביאר כל' ראשון של רש"י, ועפ"ז הק' על הרמב"ם].

עוד הק' הר"ן מסברא, דכיון שאביו של בן הגר והישראלית גר גמור הוא, א"כ ודאי בנו מתייחס אחריו, וא"כ, נהי דעכו"ם שבא על בת ישראל הולד כשר ואסור בממזרת, זהו משום דאין חיים להנכרי, אבל זה ודאי יש לו חיים לאביו, וא"כ למה לא יתייחס אחר אביו ויהי' מותר בממזרת (וק', דלפי מש"כ ר' חיים דהר"ן ביאר כלשון ראשון ברש"י, הרי קו' זו ק' על הגמ' גופא, ולא רק על הרמב"ם, שהרי הגמ' צידדה דאולי קדושה נתוסף בה ונקראת קהל ואסורה לפצו"ה, ולפי הר"ן, איך צידדה הגמ' כן, דמהי הסברא לאוסרה על פצוע דכא, וצ"ע). ולתרץ קו' הר"ן, כ' ר' חיים דהדין דייחוס הוא לעולם אחר האב משום דלמשפחותם לבית אבותם כתיב, וא"כ לכאו' אם האב גר, גם הבן נחשב לגר. אבל ביאר ר' חיים די"ל דדין זה הוא רק בדינים שתלויים במשפחה, אבל "דין קהל יסוד דינו אינו דין משפחה, רק דהוא חלות דין בגופו מדין קדושת ישראל, וכיון שהוא חלות דין על הגוף, בלא דין משפחה מהני ע"ז גם מצד האם, ולא נאמר בזה הדין דמשפחת אם אינה קרוי' משפחה".

ד. בין בקדושתו קאי וכו'

מבואר בכל הסוגיא דבין אם הפצוע דכא בקדושתו קאי או לא, יכול הוא לאכול ולהאכיל תרומה, והשאלה היא רק מצד הנשואין, אם הנשואין כשרים או לא. ולכאו' הדבר תמוה, אם לאו בקדושתו קאי, ויכול לישא בת גרים, א"כ לכאו' אין לו דין כהן, ואיך אוכל ומאכיל תרומה. וע' בחלקת מחוקק (ה', א') שכ' לדייק מהא דכ' המחבר (שם) דפצוע דכא מותר לישא גיורת משום שאינו בקדושתו, וכ' הח"מ דמשמע דה"ה גרושה וחללה, דמה לי זונה מה לי גרושה וכו', וגם כ' דלכאו' מותר גם לטמא למתים ואינו נושא כפיו, דאין לו שום קדושת כהונה. ומה דאוכל בתרומה, כ' ד"תרומה שאני דאפי' עבדים אוכלים בתרומה". (וצ"ב, הרי עבד כהן היינו עבד של כהן כשהו ומהו הדמיון. ועוד, האם נאמר דעבד כהן יכול להאכיל אשתו, וא"כ למה יכול פצ"ד זה להאכיל אשתו, ואולי ע"פ דברי הקו"ה א"ש טפי, וצ"ע.) אולם, ע' בבית שמואל (שם, א') דכ' דלפי המחבר מותרת רק בגירות, וביאר שהוא משום דאיסור גירות לאו מפורש הוא בקרא, ואף דאמרי' דגירות זונה היא, וזונה מפורש, אבל רק מדברי הנביאים הוא דגירות בכלל זונה, ולכן מותרת לכהן פצ"ד (ולא ביאר דבריו, מהכ"ת לחלק כזה, וצ"ע). וע"ע בפתחי תשובה (שם, סוף ס"ק א'), שהביא מהבית מאיר דכ' דכל הנדון אם הוא בקדושתו או לא, הכל הוא לענין קדושת הזיווג, ומשום שאסור בקהל, אבל לענינים אחרים, כהן גמור הוא.